

Az El Niño és az afrikai oroszlán

Etiópia és az éhezés

Amikor februárban elmaradt a „belg”-csapadék, az etiópiai parasztok és pásztorok tudták, hogy nehéz időszak következik. Amikor nyáron néhány régióban a „kiremt” nevű erős időszak is szinte teljesen kiesett, tudták, hogy katasztrófális időszak jön. Sokan, akik túléltek az 1984-es éhínséget, visszaemlékeztek arra a szárazságra, amelynek kerekén egymillió ember esett áldozatul.

Az elmúlt évben az ország egyes részein 80-90%-kal kisebb lett a termés. A szárazság oka az El Niño nevű időjárási jelenség, amely akkor lép föl, ha az óceánok nagy mennyiségű hőt adnak át a légkörnek. Ennek következtében az ENSZ és az etiópiai kormány előrejelzése szerint ebben az évben 400 000 etiópiait súlyosan, és 1,7 millió embert mérsékelten érinthat a hiányos táplálkozás. Előfordulhat, hogy kétféle ember nem jut hozzá biztos ivóvízhez, és 800 000 ember kényszerül arra, hogy az ország más részébe meneküljön. Járványok kitörése sem zárható ki.

Mindazonáltal: kerekén harminc évvel ezelőttig a szárazság automatikusan éhínséghez vezetett volna Etiópiában. 2016-ban azonban minden valószínűség szerint nem látunk majd éhen halt etiópokat mutató képeket. „Az El Niño következményei nagy kihívások elé állítják Etiópiát, de nemzetközi partnereivel összefogva a kormány ki fogja elégeíteni a népesség élelmezési szükségleteit”, ígérte *Mitiku Kassa*, a Nemzeti Katasztrófaregelőzési Bizottság elnöke.

A szárazság ugyanis nem éri kézületlenül Etiópiát. Az állam 2013-ban kifejlesztett egy olyan stratégiát, amely megerősítette a korai figyelmeztető rendszereket, és növelte az élelmiszer-tartalékokat. Egy állami bizottság által összehangoltan 65 humanitárius szervezet dolgozik Etiópiában. Az ország a nemzetközi adakozóközösség kedvencévé vált. Az a köztársaság, amelyben a hivatalos adatok szerint a lakosság csaknem kétharmada a keresztény hitet vallja, a terjeszkedő iszlamizmus elleni védőbástyának számít „Afrika szarván”.

Így aztán *Nick Hurd*, az új brit fejlesztési miniszter első útja tavaly decemberben az országnak a szárazságtól érintett északkeleti részébe vezetett. Útja végén azt mondta „Az irgalmatlan szárazság etiópok millióit taszítja a szakadék szélére. A szárazság mértéke hasonlít az 1984-eséhez, amely annyi embert pusztított el. De az etióp kormány ezúttal sokkal jobb helyzetben van ahhoz, hogy segíteni tudjon népének. Ennek ellenére szüksége van a nemzetközi közösség támogatására.”

David Del Conte, az ENSZ észak-afrikai regionális irodájának helyettes vezetője osztja ezt az értékelést: „A kormány, annak ENSZ-partnere és a nem kormányzati szervezetek képesek megakadályozni az éhínséget. Föltétve, hogy lesz hozzá elég pénzeszköz.”

Ez azonban még hiányzik. Az ENSZ becslése szerint egyedül ebben az évben 1,4 milliárd dollárra van szükség ahhoz, hogy megbirkózzanak a szárazság hatásaival. Egyelőre ennek az összegnek a felére van ígélet, ezért a segélyszervezetek most riadót fújnak. Tudják, hogy olyan válságokkal kell versengeniük a segélypénzekért, mint a szíriai háború. Ennek megfelelően hajlanak arra, hogy igen drámai módon ábrázolják az etiópiai viszonyokat.

Etiópia először megkísérelte ártalmatlan színből feltüntetni a szárazság kihatásait, és csak tavaly októberben kért segítséget a nemzetközi közösségtől. Az állam nem akart ismét az éhséggel az újságok címlapjára kerülni. A kommunista diktátor, *Mengistu Haile Mariam* 1991-es bukása óta az ország „afrikai oroszlánja”, a szubszaharai Afrika ötödik legnagyobb népgazdaságává emelkedett. A hivatalos adatok szerint a gazdaság 2004 és 2009 között évente átlagosan 10,9%-kal növekedett. Ez afrikai rekord.

A londoni székhelyű *Overseas Development Institute* adatai szerint Etiópia a legsikeresebb államok közé tartozik, ami a szegénység elleni küzdelmet illeti. A fővárosban, Addis Abebában szemmel

látható a felemelkedés: mindenütt toronyházak nőnek ki a földből, az utcákon egyre több autó fut. Az elmúlt év végén üzembe helyezték a mindössze három év alatt megépített, 500 millió dollárt fölemészto és 85%-ban kínai pénzből finanszírozott metrót. Vidéken sok pénzt fektettek infrastrukturális fejlesztésekbe. Az új utak most jó időszakokban lehetővé teszik a parasztnak, hogy áruikat piacra vigyék, rossz időszakokban pedig lehetővé teszik az állam és a segélyszervezetek számára, hogy a félreeső régiókban is elérjék az embereket. Ráadásul a pénzügyminisztérium adatai szerint 2010 óta évente átlagosan 6,6%-kal növekedett a mezőgazdasági termelés, de lehet, hogy ennél is nagyobb a gyarapodás, mert a termés 90%-a olyan területekről származik, ahol nincsen öntözés.

Mindazonáltal a haladást ismét felfalja a népesség növekedése. 1985-ben még 40 millió ember élt az „Afrika szarván” található országban, de számuk időközben 97 millióra emelkedett. A kritikusok ráadásul kifogásolják, hogy a sikerek a szabadság és az emberi jogok rovására mennek. Az elmúlt évi választások óta egyetlen egy ellenzéki képviselő sem ül az 547 tagot számláló parlamentben, az *Etióp Népek Forradalmi Demokratikus Frontja* nevű párt 25 éve kormányoz – de az is igaz, hogy ez idő alatt bőséges tapasztalatot szerzett a természeti katasztrófák kezelésében. A kormány már az öt évvel ezelőtti súlyos aszály idején képes volt megakadályozni, hogy az eső elmaradása halottakat eredményezzen. Miközben a polgárháború által sújtott Szomáliában ezek haltak meg, a hivatalos adatok szerint egyetlen etiópiai sem halt éhen.

Philipp Hedemann

Forrás: Publik-Forum, 2016/6

Philipp Hedemann 2010 és 2013 között Afrikában dolgozott számos nagy nevű német újság levelezőjeként, és azóta is rendszeresen utazik kutatási céllal Etiópiába.